D•N
13/2 1954

Livsmedelspriserna kan sänkas

Jordbrukets prognoskalkyl för nästa budgetår har i år lagts fram något tidigare än vanligt, sifforna är därför på några punkter preliminära, men sannolikheten talar för ett överskott i kalkylen på omkring 30 milj. kr. Det framgår icke av kommunikén om där är tvärkänt även det tillgodohavande som konsumenterna har från innevarande år på brödsäden, men enligt vad som upplyses på jordbruksnämnden är detta fallet. Över huvud taget vore det värdefullt om man på jordbruksnämnden vinnlade sig om mera preciserade uppgifter då det gäller att för allmänheten klargöra beräkningarna innebörd — det finns t. ex. i kommunikén om kalkylutfallet en dunkel uppgift om arbetskraftsfördelningen, vilken en tidning också mycket riktigt misstolkat. Det borde inte vara på det sättet att skribenterna måste röra sig på osäkerhetens mark därför att texten är oklar.

Vad beträffar kalkylutfallet för innevarande år har det försämrats sedan i höstas, dock icke så mycket som den formella uppställningen tycks ange. I höstas visade omräkningen på ett överskott av 87 milj. kr. Hur har detta kunnat sjunka till ett underskott på 59 milj. kr? En av de viktigaste faktorerna är att de kalkylsäkkunniga upprisknat jordbrukarnas egna arbetsinkomster med ledning av lantarbetarvalet, vilket kan synas egendomligt, då jordbrukarna enligt uppgiverlen icke skulle få en sådan höjning i år. Hur som helst. Drar man ifrån den faktiska utgiftsökning som följer med lantarbetarlönernas stegring — approximativt uppskattad till en femtedel av de 87 milj. kr, som arbetskostnadspostens höjning i kalkylen upptar — blir det gott och vil 65 milj. som jordbrukarna själva får. Det är en ren bokföringshistoria när det tidigare överskottet reduceras med detta belopp. Vid en realbedömning kommer man alltså fram till att bistens överskott på 87 milj. bör minskas icke med 146 milj., utan med cirka 80 milj. kr. Även om inkomsterna sedan senaste omräkningen sjunkit för jordbruket totalt sett, har de kraftigt stegrats för det sydsvenska storjordbruket. Dels visar det sig att spannmålsodlarna fått ännu något mer än man beräknade i augusti, dels har betodlarna fått en skörd som överträffar alla förväntningar. Det innebär tt absolut rekord. I år väger de skånska veteodlarna och betpatronerna samnerligen tungt i kalkylen.

Det beräknade överskottet på 30 milj. kr. under nästa produktionsår, vilket börjar 1 september, skall — om det står sig — självfallet utnyttjas till prissänkningar. Men det finns anledning att gå ett steg längre. Även om man i kalkylen för nästa år automatiskt uppräknat jordbrukarnas egna arbetsinkomster med 5 procent liksom lantarbetarnas, blir det riksdagens sak att avgöra om denna beräkning skall respekteras vid prissättningen. Jordbrukarna tillföres genom höjningen omkring 100 milj. kr. Är detta rimligt under ett år då de stora lantagrupper fått nöja sig med att få avtalen förlängda? Man behöver ju bara nämna verkstadsarbetarna, skogsarbetarna, de stats- och kommunalanställda, som inte erhållit någon generell löneförbättring. Det får väl anses uteslutet att riksdagen i framtiden kommer att godta den automatik som innebär att jordbrukarna själva bevilljar sig löneförbättring. Men det finns skäl att avhöppla den redan vid årets prisuppgörelse.

Aftontidningen, "som yrkat på detta, har häruvlast till en konsumtionsundersökning som socialstyrelsen utfört 1952. Enligt denna skulle genomsnittskonsumtionen i lantbrukarhushållen uppgå till 11.300 kr. per år mot 9.700 kr. för övriga Sverige. Skillnaden är alltså minimum ska stärka vid en gudstjänst än de som jagar spänning kring ett munkelopp